

Yhteystietoja

Sairaalapastori Marja-Liisa Matala puh. 044 304 1564
Mielenterveystoimisto puh. 08 849 4761
Raahen seurakunta puh. (08) 2132 610
Sururyhmä (diakoniatyö) puh. 044 537 8421

Voitte tiedustella hoitohenkilökunnalta Syöpäyhdistyksen tuki-
henkilöitä.

Saattohoitopotilaan omaisille

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä vastaa Raahen kaupungin sekä Pyhäjoen, Siikajoen ja Vihannin kuntien yhteensä 35.000 asukkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista lukuun ottamatta varhaiskasvatusta ja ympäristöterveydenhuoltoa.

Raahen seudun
**HYVINVOINTI-
KUNTAYHTYMÄ**

Saatteeksi

Omaisenne on tullut saattohoitoon Raahan sairaalan osastolle 6. Saattohoitosolussa on 3-5 saattohoitopaikkaa. Osastolla hoidetaan myös kuntoutuspotilaita.

Kun parantavia hoitoja vakavasti sairaan hyväksi ei ole enää käytettävissä, tehdään päätös saattohoitoon siirtymisestä tarkan harkinnan perusteella ja niiden tosiasioiden pohjalta, jotka potilaan tilaan liittyvät. Saattohoidolla pyritään takaamaan arvokas ja mielekäs elämä loppuun saakka. Potilaan hoito keskittyy oireiden lievittämiseen ja hyvään perushoitoon.

Tässä oppaassa kuvataan tavallisimpia saattohoidossa vastaan tulevia käsitteitä sekä muita mieltänne mahdollisesti askarruttavia asioita. Mikäli koette oppaan luettuanne, että teillä on vielä kysyttävää, ottakaa yhteys henkilökuntaan. Hoitohenkilökunnan lisäksi voitte ottaa epäröimättä yhteyttä myös sairaalapastoriin. Hän tarjoaa keskusteluapua sekä potilaille että heidän omaisilleen.

Opas on tuotettu Oulun seudun ammattikorkeakoulun opinnäytetyönä. Oppaan on tehnyt sairaanhoitajaopiskelija Sanna Kallio.

On hyvä ymmärtää, että suru aiheuttaa monenlaisia tunteita ja ne kuuluvat olennaisena osana menetyksen läpikäymiseen. Jos ”suru jää päälle” tai tuntuu, ettette selviä menetyksestänne omin voimin eteenpäin, rohkaisemme teitä ottamaan yhteyttä esimerkiksi sairaalateologiin tai muuhun ammattihenkilöön, jonka kanssa voitte keskustella asiasta.

*Me lähdemme elämästä
emmekä kuitenkaan lähde.*

*Me elämme edelleen kaikessa,
mitä olemme tehneet.*

*Kaikki, mitä olemme ajatelleet, sanoneet ja olleet,
jää elämään ja valaisee toisten teitä.*

*Me kuolemme, emmekä kuitenkaan kuole,
vaan elämme niiden sydämissä,
jotka ovat rakastaneet meitä.*

(Martti Lindqvist)

Suru

Omaisien kuolema on aina kriisi perheessä. Vakavan sairauden ja kuoleman aiheuttamille negatiivisillekin tunteille tulee antaa tilaa. Jokaisella on oma tapansa surra, eikä yhtä ainoaa oikeaa tapaa olekaan. Surutyötä tekevä ihminen käy läpi tunteita laidasta laitaan. Suru on sielun ja ruumiin luonnollinen, terve sekä myös tervehdyttävä vastaus ja reaktio menetykseen.

Myös perheen tai suvun lapset tarvitsevat erityistä huomiota. Sairaudesta ja kuolemasta puhuminen lapsen ikä ja kehitystaso huomioonottaen antaa myös hänelle mahdollisuuden käsitellä näitä asioita omalla tavallaan. Pienempien lasten kanssa hyviä keinoja käydä läpi asiaa ovat muun muassa sadut tai piirtäminen, kun taas murrosikäisen kanssa voidaan keskustella ”aikuisemmalla” tavalla. Tärkeää on kuitenkin se, ettei lasta jätetä asioiden ulkopuolelle varsinkin, jos kyseessä on hänelle tärkeän ihmisen sairastaminen ja kuolema.

Saattohoitopäätös ja hoitotahto

Saattohoidon lähtökohtana on potilaan sairaus, johon ei ole tarjota parantavaa hoitoa. Saattohoitoon voidaan päätyä myös potilaan kieltäytyttyä hoidoista ja jos potilaan odotettavissa oleva elinikä on arvioitu lyhyeksi.

Jotta saattohoitoon voidaan siirtyä, hoitava lääkäri neuvottelee sekä potilaan että tarvittaessa omaisten kanssa ja hoitolinjapäätökset kirjataan hoitokertomukseen. Lopullisen saattohoitopäätöksen tekee lääkäri.

Hoitotahto on potilaan itsensä laatima ja allekirjoittama yleisluontoinen vaatimus tai toive siitä, miten hänen hoitonsa tulee järjestää tilanteessa, jossa hänen sairautensa ennusteen katsotaan olevan huono.

Jos potilas on tehnyt kirjallisen hoitotahdon, tästä tulee kertoa osaston henkilökunnalle, jotta tahto tulee kirjatuksi myös sähköiseen potilaskertomukseen.

Saattohoitoon liittyvää käsitteistöä

Perushoidolla tarkoitetaan ravitsemusta, lääkkeiden saamista sekä puhtaudesta ja eritystoiminnasta huolehtimista. Hyvä perushoito on riittävän kivunhoidon ohella tärkein saattohoitopotilaan hoitomuodoista.

Oireenmukainen hoito tarkoittaa potilaan oireiden seuranta ja niistä aiheutuvan haittojen hoitoa (mm. kivun hoito).

Ravitsemus voi saattohoitopotilaan kohdalla olla vaikea kysymys varsinkin omaisten kannalta. Kuoleman lähestyessä nieleminen vaikeutuu ja potilaan ruokahalu saattaa hiipua. Potilaalle tulee tarjota ruokaa ja juomaa siinä muodossa ja sen verran kuin hän sitä haluaa nauttia. On normaalia, että jossain vaiheessa potilas kieltäytyy kaikesta suun kautta tarjottavasta ruoasta ja juomasta. Jos potilaan tajunnantaso on alentunut tai nielemisrefleksi

puuttuu, häntä ei ole suotavaa syöttää suun kautta. Suonensisäisellä nesteytyksellä ei nykytietämyksen mukaan pystytä lievittämään potilaan mahdollista janontunnetta. Suun kuivumisesta aiheutuvaan ikävään tunteeseen voidaan tuoda helpotusta antamalla potilaan kostuttaa suutaan vesitilkalla tai tajuttoman potilaan kohdalla käyttämällä suun kostutukseen tarkoitettuja vanupuikkoja.

Pahoinvointia voidaan hoitaa pahoinvoinnin estolääkityksellä. Saattohoitopotilaita usein vaivaavan ummetuksen hoitoon voidaan käyttää mahan toimintaa helpottavia lääkkeitä.

Kivun hoito

Kivun hoito lisää elämän mukavuutta ja näin myös sen mielekkyyttä, kun voimakas ja elimistöä rasittava kipu saadaan pidettyä aisoissa. Kipu on aina henkilökohtainen kokemus ja näin ollen potilas itse on paras arvioimaan omaa kipuaan.

Joskus kivun hoitoon tarvitaan samanaikaisesti useita eri lääkkeitä. Lääkityksen tarkoituksena on pitää kipu ennaltaehkäisevästi poissa, ei niinkään hoitaa jo syntynyttä kipua.

Usein kipulääkitys aiheuttaa aiheetonta pelkoa sekä potilaissa että omaisissa. Pelätään riippuvuutta, kuoleman nopeutumista tai hengityslamaa. Voimakas kipu vaatii kuitenkin jatkuvan lääkitymisen. Asianmukainen ja riittävä kipulääkitys parantaa potilaan loppuelämän laatua merkittävästi.

Omaisten osallistuminen hoitoon

Voitte yöpyä omaisenne huoneessa eikä saattohoitopotilaan kohdalla ole rajoitettuja vierailuaikoja. Teillä on myös ruokailu- ja kahvinkeittomahdollisuus osastolla. Näistä asioista voitte tiedustella tarkemmin osaston henkilökunnalta.

Voitte osallistua omaisenne hoitoon omien kykyjenne ja halujenne mukaan esimerkiksi avustamalla häntä ruokailuissa. Pyydämme teitä kuitenkin keskustelemaan asiasta ensin omaistanne hoitavan henkilökunnan kanssa.

Potilaan on mahdollista vointinsa mukaan päästä käymään kotilomalla siitä erikseen lääkärin kanssa sovittaessa.

Toivomme, että vain yksi omainen toimii yhdyshenkilönä osastolle ja välittää tietoa tarvittaessa eteenpäin.

Kuoleman hetki

Saattohoidossa pyrkimyksenä on, että kuolema on mahdollisimman rauhallinen ja kivuton.

Kuolevaa potilasta rauhoittaa tieto ja tunne siitä, että joku läheinen on kuoleman hetkellä vieressä. Voitte pitää häntä kädestä, puhella, laulaa tai vain olla lähellä.

Halutessanne hoitaja voi olla paikalla omaisenne kuolinhetkellä.

Kuoleman jälkeen

Lääkäri käy toteamassa kuoleman, jonka jälkeen omaisenne puetaan vainajanpaitaan. Halutessanne voitte avustaa hoitajia omaisenne pukemisessa. Vainajaa pidetään osastolla 2 tuntia, jonka jälkeen hänet siirretään sairaalan pohjakerroksessa sijaitsevaan huoneeseen kappelin viereen.

Teillä on mahdollisuus käydä kerran katsomassa omaistanne sairaalan kappelissa. Tästä voitte sopia osaston henkilökunnan kanssa.

Sairaalan kappelissa voidaan pitää saattohartaus, josta voitte sopia sairaalapastorin kanssa suoraan tai hautaustoimiston välityksellä.